III. ДІАГНОСТИКА, КОНТРОЛЬ І ВИМІРЮВАННЯ

О.І.Язиков

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ПТО

Процеси децентралізації, що відбуваються в Україні, актуалізують проблему відповідальності професійно-технічних навчальних закладів та регіональних систем професійно-технічної освіти за результати своєї діяльності перед суспільством та зумовлюють необхідність удосконалення технології оцінювання якості їх роботи.

Основна мета модернізації регіональних систем професійно-технічної освіти полягає в створенні стійкого механізму їх розвитку в напрямку, який забезпечить:

- відповідність результатів освітнього процесу державним стандартам ПТО, вимогам регіонального ринку праці та потребам споживачів професійно-технічних освітніх послуг;
- рівний доступ до професійно-технічної освіти всіх верств населення;
- ефективність діяльності регіональних систем ПТО;
- високу конкурентоспроможність закладів ПТО на регіональному та на міжрегіональному ринках освітніх послуг.

Управління якістю професійно-технічної освіти на локальному рівні (ПТНЗ) повинно забезпечити ефективне функціонування професійно-технічного навчального закладу, створити сприятливі умови для розвитку особистості, її духовного та професійного розвитку.

Управління якістю професійно-технічної освіти на регіональному рівні повинно забезпечити розвиток та модернізацію системи ПТО у відповідності до завдань оновлення суспільства, потреб регіонального ринку праці та ринку освітніх послуг.

Управління якістю ПТО на обох рівнях покликане регулювати освітній процес на основі інформаційного забезпечення і створення умов для ефективної педагогічної, навчально-виховної та навчально-виробничої діяльності.

Інформаційне забезпечення представляє собою сукупність заходів щодо збору, підготовки, аналізу та надання інформації для цілей управління. В управлінні якістю професійно-технічної освіти інформація повинна бути структурована за сукупністю властивостей, критеріїв та показників, які відображають основні цінності та пріоритети професійно-технічної освіти. Для створення цілісної системи інформаційно-аналітичної

діяльності необхідно, перш за все, визначити її зміст, об'єкт, джерела, сформувати потоки інформації та вивести її на відповідні рівні, а потім визначити, в якій формі і як ця інформація буде зберігатися. Отже, управлінська інформація – це ті дані, які мають певну новизну і вимагають ухвалення управлінського рішення, адекватного реальному стану речей.

Складовою частиною інформаційного забезпечення є моніторинг, за допомогою якого створюються системи важливих та теоретично обґрунтованих даних, що безперервно оновлюються і використовуються в управлінні. Саме на базі цих даних й приймаються відповідні управлінські рішення щодо організації, оптимізації та удосконалення освітнього процесу в системі ПТО. Мета моніторингових досліджень в даному контексті буде полягати в створенні інформаційної бази щодо якісного стану та тенденцій розвитку системи ПТО. [2] Освітній моніторинг забезпечує педагогів, керівників навчальних закладів і органи управління якісною і своєчасною інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень.

Отже, моніторинг в освіті, або освітній моніторинг, - це система збору, обробки, зберігання та поширення інформації про освітню систему або її окремі елементи, що орієнтована на інформаційне забезпечення управління, дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь-який момент часу та дає прогноз його розвитку (О.Майоров). Професор Г.Єльникова зазначає, що *«сутність концепції моніторингу полягає в синхронності процесів спостереження, замірювання, вироблення на цій основі нових знань про стан об'єкта з подальшим моделюванням, прогнозуванням та ухваленням відповідного управлінського рішення»*.

Дуже цікавим є визначення поняття моніторингу С.Подмазіним: *«Моніторинг – вироблення певних актуальних знань про стан системи з наступним перекладом цих знань на мову управлінських рішень»*. Процес перекладу зібраної інформації на мову управлінських рішень, на думку С.Подмазіна, починається, в першу чергу, з адаптування керівників до сприйняття об'єктивної інформації. По-друге, потрібне інтенсивне співробітництво кваліфікованих спеціалістів різного профілю (психологів, педагогів, управлінців, соціологів, економістів тощо), тобто командне ухвалення управлінських рішень. По-третє, необхідним є інтенсивне співробітництво всіх підсистем, які реалізують управлінське рішення.

Для підвищення ефективності моніторингової діяльності слід застосовувати нові інформаційні технології, адже без них не вдається побудувати оперативний зворотний зв'язок і розв'язати велику кількість управлінських завдань. Тому, на відміну від діагностики та інших видів освітніх досліджень, моніторинг відрізняється високою технологічністю збору та обробки інформації. Моніторинг передбачає широке використання сучасних інформаційних технологій на всіх етапах: пошук, збирання, накопичення, обробка, передача та використання інформації. Зберігання та оперативне використання інформації здійснюється за допомогою

електронного зв'язку та баз даних, які регулярно поповнюються. Бази даних підтримуються комплексом програмно-технічних засобів.

Використання моніторингу передбачає чітке визначення об'єкту, яким є діяльність суб'єктів освітнього процесу та вироблення актуальних знань про стан об'єкта. В рамках моніторингу проводиться виявлення та оцінювання проведених за певний період освітніх дій. При цьому забезпечується зворотний зв'язок, який повідомляє про відповідність фактичних результатів діяльності освітньої системи її кінцевим цілям. Те, що кінцеві результати діяльності не завжди відповідають заданим, запланованим – ситуація звичайна, але не завжди цей факт враховується практичними працівниками освіти. Задача полягає саме в тому, щоб правильно оцінити ступінь, напрямок і причину відхилень.

Ці відхилення утворюються під впливом на освітню систему різноманітних зовнішніх та внутрішніх факторів: зміни в цілях та завданнях навчального закладу, освітніх програмах та планах, перехід на нові освітні та виробничі технології, зміни в учнівському колективі та педагогічному персоналі. Таким чином, моніторинг пов'язаний з визначенням та врегулюванням впливів зовнішнього середовища і внутрішніх факторів самої освітньої системи.

В освітньому процесі моніторинг поєднується зі всіма функціями та етапами управління, тому його суттєві характеристики можуть бути повно розглянуті лише в співвідношенні з іншими елементами процесу управління освітою. Органічний зв'язок моніторингу з іншими функціями управління полягає в тому, що кожна управлінська функція виступає як вихідна точка моніторингу, тобто моніторинг є невід'ємною частиною цілепокладання, прогнозування, рішення, організації та виконання педагогічної діяльності, комунікації й корекції. З іншого боку, моніторинг призначений не тільки відстежувати результати діяльності освітньої системи, але й активно впливати на якість її функціонування.

Зміст освітнього моніторингу складають психолого-педагогічні та функціональні результати діяльності освітньої системи. До перших відносять новоутворення в структурі знань, вмінь, навичок особистості учня, зміни в поведінці, спрямованості особистості, в системі відношень та ціннісних орієнтацій, зростання рівня фахової та загальнокультурної компетентності. До функціональних результатів освітнього процесу, що є об'єктом моніторингових досліджень, належать якість та ефективність управління освітньою системою, ресурсне забезпечення освітнього процесу, фінансово-господарча діяльність навчального закладу або регіональної освітньої системи.

Якісною і кількісною мірою оцінки результатів діяльності є нормативні еталони, які визначаються цілями, стандартами системи та виступають умовами ефективності та успішності освітньої системи. Порівняння реальних результатів з еталонами та нормами в освітній діяльності є лише одним з компонентів і етапів моніторингу, за яким слідує аналіз, оцінка, аналіз і корекція.

Моніторинг і аналіз будуть настільки ефективними, наскільки коректно задані стандарти і норми, тобто, в якій мірі вони відповідають ряду принципових вимог, до яких належать:

- якісна і кількісна визначеність стандартів і норм, можливість їх практичного використання;
- відповідність стандартів та норм реальному стану освітньої системи, запобігання як підвищення, так і заниження критеріїв оцінювання;
- врахування конкретних умов проведення моніторингу, його спрямованість не тільки на визначення відхилень від норми, стандартів, цілей, а й можливість корекції цих норм та стандартів на основі результатів проведених моніторингових досліджень.

Для забезпечення ефективності моніторингу інформація, яка надається в процесі його проведення, повинна бути: повною, релевантною, адекватною, об'єктивною, точною, своєчасною, доступною, безперервною, структурованою, мати достатній рівень узагальнення та прогностичну спрямованість.

Стосовно освітньої сфери також можна виділити декілька видів моніторингу, які відрізняються різними ознаками: масштабами цілей (стратегічний, тактичний, оперативний); етапами управлінського циклу або педагогічного процесу (вхідний, проміжний, вихідний); часовою орієнтацією (ретроспективний, поточний, випереджувальний); частотою проведення (разовий, періодичний, систематичний); ступінню охоплення об'єкта спостереження (локальний, вибірковий, суцільний); організаційними формами (індивідуальний, груповий, фронтальний); формами суб'єкт-об'єктних відносин (зовнішній, взаємоконтроль, аутомоніторинг); групами об'єктів дослідження (педагогічний, управлінської діяльності та ефективності, фінансово-господарський, маркетинговий, комбінований, системний); типами характеристик об'єктів, які виявляються в ході моніторингу (констатуючий, порівняльний, комбінований).

Для того, щоб моніторинг став реальним фактором управління, він, являючись певною системою діяльності, повинен бути організованим. Організація моніторингу пов'язана з визначенням та вибором оптимального поєднання різноманітних форм, видів та способів моніторингу з врахуванням особливостей кожної освітньої системи.

Таким чином, при такому підході до розкриття сутності моніторингу, він визначається як систематична та регулярна процедура збору даних щодо:

- важливих освітніх аспектів на державному, регіональному та місцевому рівнях;
- реального стану освітньої системи у будь-який момент;
- визначення головних чинників ефективної діяльності освітньої системи та її подальшого розвитку;
- створення інформаційно-аналітичної бази для прийняття відповідних управлінських рішень та формування освітньої політики на певному рівні.

Як система, моніторинг має такі основні елементи:

1. Визначення стандарту та технології моніторингу: визначення стандартів; створення відповідних до стандартів індикаторів й показників (величин, що будуть вимірюватися); встановлення критеріїв, за якими буде визначатися ступінь досягнення стандартів;

2. Збір даних та оцінювання: збір даних; оцінка та аналіз результатів;

3. Дії: прийняття відповідних управлінських рішень та організаційних заходів; оцінювання ефективності прийнятих заходів.

Таким чином, технологія моніторингових досліджень включає такі головні елементи: змістовно-контролюючий (діагностика освітньої системи), оціночно-результативний (аналіз виявлених проблем освітніх структур), корекційно-аналітичний (розробка корекційно-коригувальних програм), управлінський (прийняття управлінських рішень). Тому моніторинг доцільно проводити за такими етапами:

Підготовчий:

- постановка мети;
- визначення об'єкта і напрямів досліджень;
- вибір критеріїв і інструментарію.

Практичний:

- збір інформації;
- аналіз документації;
- моніторинг рівня навчальних досягнень учнів;
- моніторингові дослідження за різноманітними методиками (додатки 1, 2);
- анкетування, тестування;
- самоаналіз діяльності.

Аналітичний:

- обробка отриманих результатів;
- систематизація інформації;
- аналіз даних;
- висновки, ухвалення відповідного управлінського рішення;
- розробка рекомендацій, що коригують діяльність освітньої системи;
- визначення подальших об'єктів моніторингу.

Важливим є визначення поняття показника (індикатора) моніторингу, під яким слід розуміти елемент кількісної інформації, який використовується для оцінювання якості освіти та результатів освітньої діяльності або для оцінювання управлінської діяльності в освітній системі. Саме розглядання показників як ключового аспекту моніторингу дозволяє досягнути максимальної об'єктивності досліджень, зробити констатуючий або порівняльний (відповідність-невідповідність еталону, виявлення динаміки, порівняння з іншими об'єктами, виявлення кореляцій) аналіз стану освітньої системи, яка вивчається, та перспектив її розвитку. Об'єктивність моніторингу обумовлена якістю обраних для проведення досліджень показників, які повинні забезпечити:

- залежність результату досліджень тільки від характеристик та

властивостей самого об'єкта дослідження, а не від технології моніторингу і якостей дослідників – суб'єктів моніторингу;

- уніфікацію моніторингових вимірювань, рівні умови досліджень для всіх об'єктів та суб'єктів моніторингу;
- порівняння та співставлення результатів досліджень, які дозволять проводити порівняльний аналіз стану освітньої системи;
- надійність (точність) та валідність (достовірність) моніторингових досліджень.

Найбільш привабливими для проведення моніторингових досліджень є ***кількісні показники***, тобто показники, що можуть бути вимірювані за допомогою абсолютних або відносних чисельних даних, наприклад, кількість учнів, які навчаються в навчальному закладі, кількість комп'ютерів в закладі та багато інших. Такі показники зручні в процесі їх вимірювання, найбільш об'єктивні та легко й оперативно обробляються. Але не всі аспекти або фактори освітньої системи підлягають такому кількісному вимірюванню. Тому для вимірювання ***якісних показників*** освітніх об'єктів досить зручним і ефективним є побудова кваліметричних моделей. Застосування методу кваліметричного оцінювання передбачає обов'язкове проведення систематичних моніторингових досліджень з метою збору інформації про певні властивості об'єкта і подання їх у кількісному вираженні для подальшої математичної обробки результатів з метою отримання конкретного показника (значення) якості. Прикладом кваліметричного аналізу є створення факторно-критеріальних моделей освітньої діяльності. При створенні таких моделей, як правило, вирізняють:

- параметри, що відповідають цілям діяльності об'єкта;
- фактори, що впливають на досягнення мети;
- критерії, що деталізують кожен фактор відповідно до освітніх завдань як окремого освітнього закладу, так і регіону в цілому.

З метою одержання об'єктивних результатів визначається коефіцієнт вагомості кожного критерію. Цей коефіцієнт являє бальну оцінку в частках одиниці й може збільшуватися чи зменшуватися відповідно до зміни пріоритетних напрямів у діяльності освітнього закладу.

Використання таких моделей дозволяє вимірювати якісні аспекти освітньої системи за допомогою чисельних даних, що наближає об'єктивність вимірювання якісних показників до рівня об'єктивності оцінювання кількісних показників. Приклад кваліметричного аналізу педагогічної діяльності викладача щодо активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів наданий у додатку 1.

Організація моніторингу якості професійно-технічної освіти неможливе без розроблення та узгодження всіх підсистем інформаційного забезпечення: визначення критеріїв і показників якості освіти, розроблення інструментарію моніторингу, способів узагальнення та надання первинної інформації. ***Основними підсистемами моніторингу є:***

- моніторинг ресурсної бази (кадрове забезпечення ПТНЗ, педагогічна та фахова компетентність працівників закладу; фінансово-господарча

діяльність, матеріально-технічне та інформаційно-методичне забезпечення, стан роботи з соціального захисту та охорони праці, інформатизація та комп'ютеризація ПТНЗ, аналіз якісних та кількісних показників учнівського контингенту);

- моніторинг якості навчально-виробничого й навчально-виховного процесу та рівня організації освітньої діяльності закладу (якість змісту освіти в ПТНЗ, організація навчально-виробничого та навчально-виховного процесу, якість професійної підготовки; ефективність навчально-методичної роботи; якість системи управління закладом);
- моніторинг навчальних досягнень учнів ПТНЗ, результативності навчально-виробничої і навчально-виховної діяльності (рівень навчальних досягнень учнів та випускників закладу; результативність системи виховання; забезпечення здоров'я та фізичного розвитку учнів; соціальний авторитет навчального закладу).

Інструментарій моніторингу – засоби, що використовуються під час його проведення. До головних засобів моніторингу слід віднести

- тематичні перевірки;
- аналіз статистичної звітності;
- аналіз документації навчального закладу;
- соціологічні та психологічні дослідження;
- анкетування, тестування;
- самооцінювання;
- спостереження;
- моніторинг навчальних досягнень учнів;
- кваліметричний аналіз.

Особлива увага приділяється моніторинговим обстеженням, що проводяться з використанням форм моніторингу змагального характеру, які, окрім моніторингової, виконують стимулюючо-мотиваційну функцію і сприяють активізації діяльності професійно-технічних навчальних закладів в тому напрямку, який є об'єктом обстеження [2]. До таких форм відносяться огляди, конкурси, олімпіади тощо.

Цілком природним є той факт, що для більш високої об'єктивності моніторингу системи ПТО, сукупність показників моніторингу, яка буде використовуватися, повинна представляти собою синтез даних державної відомчої статистики та матеріалів спеціальних додаткових досліджень соціологічних, методичних, психологічних та інших - які б проводились в тому числі і моніторинговими службами НМЦ ПТО в регіонах. Прикладом комплексного моніторингу освітньої та виробничої діяльності ПТНЗ за кількісними показниками (в абсолютному та відносному виразі) статистичних, соціологічних та інших досліджень є методика комплексного моніторингу якості ПТО, яка розроблена НМЦ ПТО у Харківській області. В даній методиці всі кількісні показники поділені на 9 блоків:

1. Кадрове забезпечення ПТНЗ.
2. Фінансово-господарча діяльність ПТНЗ.

3. Матеріально-технічне забезпечення ПТНЗ.
4. Інформаційно-методичне забезпечення ПТНЗ.
5. Стан діяльності з охорони праці.
6. Інформатизація та комп'ютеризація ПТНЗ.
7. Контингент учнів ПТНЗ.
8. Виробнича діяльність навчальних господарств ПТНЗ.
9. Якість і результативність навчально-виробничого та навчально-виховного процесів в ПТНЗ.

Для кожного з показників визначені абсолютні та відносні одиниці виміру. Наприклад, відносний показник (відсоток) може визначатися *від потреб, від загальної кількості, від запланованого та ін.* Також для кожного з показників визначається відповідальний за збір даних та періодичність досліджень. Для кожного показника за результатами досліджень протягом певного періоду можна відстежити його динаміку, зробити констатуючий або порівняльний (відповідність-невідповідність еталону, виявлення динаміки, порівняння з іншими об'єктами, виявлення кореляцій) аналіз. Тобто такий підхід дозволяє зробити висновки щодо реального стану освітньої системи, яка вивчається, перспектив її розвитку при максимальній об'єктивності досліджень.

В додатку 2 наведений один з блоків («Якість й результативність навчально-виробничого та навчально-виховного процесів в ПТНЗ») такого комплексного дослідження, який надасть змогу уявити принципи та методологію цього дослідження.

Суб'єкти моніторингу (фізичні та юридичні особи, які проводитимуть моніторинг) несуть відповідальність за правдивість та об'єктивність інформації, яка надається після проведення досліджень, за обробку, аналіз та розповсюдження результатів. З урахуванням змін, які відбуваються в освітньому процесі, можлива робота щодо перегляду системи показників моніторингу, удосконалення методів і напрямків досліджень. За результатами готуються аналітичні матеріали в формах, що відповідають цілям та завданням конкретних досліджень.

На підставі вищезазначеного, **НМЦ ПТО у Харківській області** створив у своїй структурі спеціальну моніторингову службу - **Групу моніторингу якості професійно-технічної освіти,** метою діяльності є запровадження в систему професійно-технічної освіти регіону підсистеми моніторингу та забезпечення органів державної влади достовірною і порівняльною інформацією щодо стану, результативності та якості ПТО для прийняття управлінських рішень й формування професійно-технічної освітньої політики в області.

Основними функціями Групи є:

- проведення моніторингових досліджень якості професійно-технічної освіти;
- методичний та організаційний супровід зовнішнього оцінювання навчальних досягнень випускників ПТНЗ;
- проведення оцінювання навчальних досягнень учнів ПТНЗ на

різних етапах навчання;

- проведення моніторингу якості професійної підготовки учнів ПТНЗ.

Основні завдання Групи:

1) Здійснення організаційно-технологічної підготовки і забезпечення проведення зовнішнього оцінювання та моніторингу якості професійно-технічної освіти, що передбачає:

- розроблення технологічного циклу моніторингу якості ПТО;
- розроблення системи критеріїв та показників моніторингу;
- створення єдиної бази даних щодо результатів моніторингових досліджень навчальних закладів системи ПТО з використанням сучасних інформаційних технологій;
- підготовка інформаційних та інструктивних матеріалів щодо проведення моніторингу якості професійно-технічної освіти та оцінювання навчальних досягнень учнів;
- обробка та аналіз результатів моніторингу якості ПТО;
- надання інформації про результати моніторингу керівникам ПТНЗ та Головному управлінню освіти і науки.

2) Надання технологічної підтримки при зборі статистичної інформації в системі ПТО, при проведенні соціально-психологічних та педагогічних досліджень.

3) Впровадження сучасних технологій щодо збору, обробки та аналізу статистичної інформації в системі ПТО.

Таким чином, підсистема моніторингу якості професійно-технічної освіти є складовою частиною ресурсного та управлінського забезпечення системи професійно-технічної освіти в Харківській області, за допомогою якого створюються системи важливих та теоретично обґрунтованих даних, що безперервно оновлюються і використовуються в управлінні. Саме на базі цих даних й приймаються відповідні управлінські рішення щодо організації, оптимізації та удосконалення освітнього процесу в системі ПТО. Мета моніторингових досліджень в даному контексті буде полягати в створенні інформаційної бази щодо якісного стану та тенденцій розвитку системи ПТО. Освітній моніторинг забезпечує педагогів, керівників навчальних закладів і органи управління якісною та своєчасною інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень та для оцінювання реального стану професійно-технічних навчальних закладів, системи ПТО в цілому, для дослідження якості професійно-технічної освіти в регіоні, її конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг та на ринку праці, вироблення подальшої стратегії розвитку регіональної системи професійно-технічної освіти.

Додаток 1

ЛИСТ СПОСТЕРЕЖЕННЯ
(організація активної навчально-пізнавальної діяльності учня на уроці)

№	Фактори активізації навчально-пізнавальної діяльності учня на уроці	Оцінка фактора
1	Направленість на активну діяльність учня при плануванні уроку.	
2	Направленість на активну діяльність учня при постановці мети та задач уроку.	
3	Використання методів активізації діяльності учня на уроці: - створення проблемних або творчих ситуацій під час уроку; - взаємодопомога учнів на уроці; - аналіз власної діяльності учнем на уроці та самоперевірка; - самостійний вибір учнем форм і способів діяльності на уроці.	
4	Відповідність стиля мовлення учителя з учнем і активності учня на уроці.	
5	Відносний об'єм часу уроку, виділеного на самостійну роботу учневі (оптимальний – 2; достатній – 1; недостатній – 0).	

Оцінювання: 0-фактор невиражений або виражений слабко; 1 – ктор виражений достатньо; 2 – фактор виражений оптимально.

Додаток 2

Назва показника		Абсолютна величина	Відносна величина %	Періодичність надання інформації	Відповідальний
Блок 9. Результативність навчально-виробничого та навчально-виховного процесу					
Навчальні досягнення і показники загальноосвітньої підготовки					
9.1. Кількість учнів ПТНЗ, які отримали атестат про повну середню освіту			від загальної кількості випускників		
9.2. Середній бал випускників з загальноосвітніх предметів			X		
9.3. Якість знань з предметів загальноосвітньої підготовки			X		
9.4. Рівень ДПА			X		
9.5. Кількість медалістів					
9.6. Участь учнів ПТНЗ в предметних олімпіадах:			X		
9.6.1.	Кількість учасників обласних олімпіад		X		
9.6.2.	Кількість призових місць в обласних олімпіад				
9.7. Кількість учнів, які після закінчення ПТНЗ вступили до ВНЗ			від загальної кількості випускників		
Якість професійної підготовки					
9.8. Кількість професій, за якими ведеться навчання в ПТНЗ			X		
В тому числі:			від загальної кількості		
9.8.1	Сумщених		від загальної кількості		
9.8.2	Одиничних		від загальної кількості учнів		
9.9. Кількість учнів, що навчається професії за Державним стандартом ПТО			від загальної кількості випускників		
9.10. Кількість випускників, які отримали диплом з відзнакою					
9.11. Участь учнів ПТНЗ в конкурсах фахової майстерності:					
9.11.1	Кількість конкурсів, в яких взято участь		від запланов.		
9.11.2	Кількість учасників обласних конкурсів фахової майстерності		X		
9.11.3	Кількість призових місць в обласних конкурсах		X		
9.11.4	Кількість учасників Всеукраїнських конкурсів фахової майстерності		X		
9.11.5	Кількість призових місць у Всеукраїнських конкурсах фахової майстерності		X		
9.12. Участь учнів в олімпіадах з предметів професійної та загальнотехнічної підготовки:					
9.12.1	Кількість учасників обласних олімпіад		від запланов.		
9.12.2	Кількість призових місць в обласних олімпіадах		X		
9.13. Участь ПТНЗ в обласних конкурсах					
9.13.1	Кількість учасників		X		
9.13.2	Кількість призових місць		X		
9.14. Участь педпрацівників ПТНЗ в організації та проведенні обласних методичних семінарів, шкіл ППД, науково-практичних конференцій та педагогічних читань			X		
9.15. Участь в роботі обласних методичних комісій, семінарів та конференцій			X		
9.16. Участь в виставках-конкурсах дидактичних матеріалів та методичних розробок					
9.16.1	Кількість експонатів		X		
9.16.2	Кількість призових місць		X		
9.17. Кількість публікацій педагогічних працівників ПТНЗ в педагогічних та фахових виданнях			X		
9.18. Кількість виданих методичних, дидактичних посібників та підручників			X		
9.19. Кількість в ПТНЗ творчих груп та експериментально-дослідницьких майданчиків			X		
Виховна робота					
9.20. Результати вивчення ціннісних орієнтацій учнів та їх динаміки			від максимального		
9.21. Результати вивчення рівня вихованості учнів			від максимального		

9.22. Кількість гуртків художньої самодіяльності			X		
9.23. Кількість учнів ПТНЗ, охоплених гурткової роботою			від загальної кількості учнів		
9.24. Участь в обласних конкурсах колективів художньої самодіяльності					
9.24.1	Кількість конкурсів, в яких взято участь		X		
9.24.2	Кількість призових місць		X		
9.25. Участь в обласних конкурсах-оглядах художньої та технічної творчості учнів:					
9.25.1	Кількість експонатів		X		
9.25.2	Кількість призових місць		X		
9.26. Наявність в ПТНЗ системи учнівського самоврядування			X		
Спортивно-масова та оздоровча робота					
9.27. Кількість спортивних секцій та гуртків			X		
9.28. Кількість учнів ПТНЗ, охоплених гурткової та секційною спортивною масовою роботою			від загальної кількості учнів		
9.29. Участь в обласних спортивних змаганнях:					
9.29.1	Кількість команд, які брали участь		X		
9.29.2	Кількість призових місць		X		
9.30. Кількість учнів – спортсменів-розрядників			X		
9.31. Кількість учнів по групах фізичної підготовки:					
9.31.1	основна група		від загальної кількості учнів		
9.32.2	підготовча група		від загальної кількості учнів		
9.33.3	спеціально-медична група		від загальної кількості учнів		
9.34. Кількість учнів ПТНЗ, які проходили оздоровлення в медичних профілакторіях та оздоровчих таборах			від загальної кількості учнів		
9.35 Кількість пропусків занять учнями через хворобу			від загальної кількості пропусків		

Превентивна робота					
3.36. Кількість заходів в превентивній роботі			X		
В тому числі:					
9.36.1	з залученням представників правоохоронних органів		від загальної кількості		
9.36.2	з залученням медичних робітників				
9.36.3	з залученням психологів, соціальних педагогів		від загальної кількості		

Література

1. Голева Н.Л. Технология мониторинга результативности образовательного процесса // Завуч. – 2003. - №2.

2. Головінова В.О. Моніторинг в структурі діяльності науково-методичної служби профтехосвіти регіону // Професійна освіта: теорія і практика. – 2001. - №2 (14).

3. Горб В.Г. Теоретические основы мониторинга в образовательной деятельности // Педагогика. – 2003. - №5.

4. Дахин А.Н. Педагогический мониторинг: концепция и применение // Школьные технологии. – 1997. - №3.

5. Севрук А.И., Юнина Е.А. Мониторинг качества преподавания в школе: Учебное пособие. - М.: Педагогическое общество России, 2003.

6. Шишов С.Е., Кальней В.А. Мониторинг качества образования в школе. – М.: Педагогическое общество России, 1999.

IV. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

О.С.Богуш

ОБЗОР РЫНКА СИСТЕМ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Говоря о дистанционном образовании, большинство сегодня представляет исключительно Интернет-обучение. Между тем, в начале становления технологии определенное место имели и другие формы дистанционного обучения. Так, среди средств технологической поддержки дистанционного обучения выделяют три основные группы: кейс-технологии, TV-технологии и IT-технологии. Кейс-технология предполагает комплектацию учебно-методических материалов в специальный набор – кейс, который пересылается учащемуся для самостоятельного изучения. По мере появления вопросов, предполагается периодическое обращение к преподавателям-консультантам в соответствующие учебные центры. TV-технология более экстравагантна: речь идет о телевизионных лекциях. Сегодня это направление наименее популярно и, похоже, окончательно уступило позиции бурно развивающимся информационным технологиям. Тем не менее, продолжается разработка учебных курсов в соответствии со стандартом цифрового телевидения, сертифицированного, в частности, американской Федеральной комиссией по телекоммуникациям. В скором времени планируется использовать технологии WebTV, позволяющие с помощью декодера принимать учебные программы через Интернет непосредственно на домашний телевизор.

Наиболее актуальным направлением в области разработки СДО сейчас являются ИТ технологии, которые подразумевают использование широких возможностей Интернет-технологий и последних достижений в области мультимедиа. Интернет обеспечивает доступ к учебно-методическими материалам, а также интерактивное взаимодействие между преподавателями и студентами, гарантирует постоянный контакт с учебным центром. Систему дистанционного обучения посредством Интернета (или иначе – систему онлайнового обучения – СОО) можно определить как комплекс программно-технических средств, методик и организационных мероприятий, которые позволяют обеспечить доставку образовательной информации учащимся посредством сети, а также проверку знаний, полученных в рамках курса обучения конкретным слушателем. Рынок систем дистанционного образования (СДО) условно можно разделить на следующие секторы:

1) корпоративный;
2) ДО в системе высшего и среднего образования;